

BLANDT UDVALGTE VÆRKER I ODDER KOMMUNE

SKULPTUR- TUR

A photograph of a sculpture made of everyday objects arranged on a light-colored stone slab. The objects include a camera, a mobile phone, a pair of gloves, a pair of shoes, a camera lens, a pair of glasses, and a pair of shoes. The objects are arranged in a somewhat circular pattern around the center of the slab. The slab is set on a dark, textured base. The background is a light-colored, textured surface.

BLANDT UDVALGTE VÆRKER I ODDER KOMMUNE

SKULPTUR- TUR

Tekst: Jørgen Søes Hejlsvig
Foto: Kasper Hornbæk
Layout: Helle Vogt Mikkelsen

Forord v/ Hans Jegindø, formand for
Odder Kommunes Kunstudvalg

Støttet af Odder Kommunes Kulturpulje i
samarbejde med Odder Kulturforening.

Odder er rig på kunst, og derfor har Kommunens Kunstudvalg udarbejdet denne oversigt. Tak til Odder Kulturforening for støtte til udgivelsen. Som noget nyt har skulpturerne fået en QR-kode, så interesserede undervejs på turen kan orientere sig om kunstværkerne og kunstnerne bag.

Som noget helt naturligt lader vi ruten begynde ved kommunens ikoniske rådhus, hvor der i fremtiden vil ske forandringer i en ny, grøn rådhuspark, der kan betyde omrokeringer af enkelte skulpturer.

Udover skulpturerne i Odder by, er kunstneren Ole Grøn repræsenteret med kunstværker både i oplandsbyerne samt på Tunø og Alrø.

God fornøjelse.

Hans Jegindø

Formand for Odder Kommunes Kunstudvalg

RÅDHUSHAVEN

Erik Heide, billedhugger (født 1934): "Fuglefænger" med sin kærre i sten og jern. Købt 1969. Et fra starten meget provokerende værk. Ja, ligefrem forhadet af mange og svær at kapere på dens oprindelige placering i Sygehushaven. Faktisk mildnede det ikke sindene, at skulpturen blev tilkendt Kunstakademiets Guldmedalje. Den symboliserer på legendarisk vis også tidspunktet for kunstens indtog i Odder. Den blev senere flyttet til Rådhushaven. Odderborgerne har dog for længst taget den til sig som et af byens vartegn.

Erik Heide er uddannet på Det Kongelige Danske Kunstakademi og på Grafisk Skole, men som billedhugger er han autodidakt. Han er især kendt for sine kirkeudsmykninger. Han arbejder fortrinsvis i grove materialer som træ, granit og støbejern.

Professor Villy Ørskov (1920 -1990): 2 bronze- og 1 stenfigur (1970) ved rådhuset. De er med deres egen organiske manifestation med til at understrege rådhusets markante og rustikke Friis- og Moltke-stil.

Billedhuggeren blev født i Århus og studerede på Konstskolan i Göteborg. Han opholdt sig på skift i Paris og Verona, og blev professor ved Det Kongelige danske Kunstakademi. Ørskov repræsenterede Danmark på Biennalen i Venedig 1976.

Han har skabt store, unikke udsmykninger såvel til Danmark som til Sverige.

ODDER Å VED RÅDHUSET

Steen Krarup Jensen, kunstner, poet, sangskriver (født 1950): Trolden med sit springvand smiler glad og fornøjet til alle, der går over træbroen. Troldens fingre stikker frem af åbrinken. Kunstneren er uddannet billedkunstner og arbejder med marmor og sten og mange andre materialer. Han etablerede billedkunstnernes fagforening og foreningen for danske skulptører.

Steen Krarup Jensen blev landskendt, da han i 1981 sprængte en skulptur i luften for at gøre opmærksom på kunstnernes levevilkår. Han har desuden skrevet adskillige sange til bl.a. revyer.

Frederik Sparvath (1983): Skulptur er helstøbt i bronze, monteret på granit. Skulpturen har intet officielt navn, men den blev bestilt og betalt af nu afdøde Bjarne Routhe, Odder, som en "Hyldest til de frivillige". Frederik Sparvath arbejder ikke længere med skulpturer, men han huskes stadig af mange for flere fine skulpturer i træ, bl.a. ved Biblioteket og Skovbakkehjemmet. Frederik Sparvath er medindehaver af firmaet Blue Room Production, hvor han som fotograf arbejder med lys og æstetik.

P-PLADSEN VED ÅBOGADE, OP TIL RÅDHUSPARKERINGEN

Arkitekt Torben Rasmussen og Søren Mikkelsen:
Værket "Nordlys" illustrerer en længere strækning af Odder Å.

ROSENGADE, BIFFEN BIOGRAFENS BAGSIDE

Ole Grøn, lokal kunstner: Gavlkunst.
"På cowboyrækkerne", 2006. Originalmaleriet med samme titel af samme kunstner hænger inde i biografen.

TINGHUSET, RÅDHUSGADE

Billedhuggeren F. C. Stramboe: "Kong Frederik VII", (Frederik Folkekær, Grundlovens giver). Første statue i Odder. Den er tilvejebragt gennem en stor pengeindsamling i 1870'erne. Den største bidrager var godset Rathlousdal.

TORVET

Børge Jørgensen: "Livets Port", 1986. Den store blanke skulptur i rustfrit stål står midt springvandet på Torvet. "Livets Port" er udført i rustfrit stål. Efter indvielsen var der lidt utilfredshed med "Knoglebunken" og der blev i protest på indvielsesdagen hældt rød farve i bassinet. Protesten skyldtes især inddragelse af P-pladser til skulpturen. Den er betalt af Odder Grundejerforening. Fundament er fra den nedrevne hovedbygning på godset Rathlousdal.

ROSENGADE / TVÆRGADE

Edgar Funck (1915-1995): Stenskulpturen "Solstenen" blev i 1976 skænket af Sparekassen SDS i forbindelse med indvielsen af byens gågade (Rosensgade).

Funch begyndte tidligt at skabe skulpturer i form af stiliserede kvindefigurer og dyr. Under påvirkning af primitiv kunst blev maskehoveder også en del af hans motivkreds. Han var medlem af Spiralen sammen med Svend Dalsgaard, Mogens Balle, Asger Jorn og Wilhelm Freddie, hvis nyskabende ideer fik betydning for nye skulpturelle udtryk.

ROSENGADE / RAUPACHSGADE

Erik Nyholm: "Strømmen". Keramikeren Erik Nyholm symboliserer med keramikværket på den store hvide gavl Odder Å, byens livsnerve, i smukke grønne og blålige nuancer. (Nyholm var sammen med Asger Jorn på Askov Højskole. Da Raupachs Gård (et idyllisk erhvervs kompleks med købmandsgård, kolonialhandel, bryggeri, trælasthandel m.m.) blev nedrevet i 1978, opstod der et gabende hul i husrækken, og det indbød til et kunstværk. Det blev bestilt af kommunens kunstudvalg. Værket blev siden fulgt op af nedennævnte værker.

Mogens Gissel (1941): "Gul Gavl". Værket er udført af den landskendte Odderkunstner. Projektet blev støttet med 550.000 kroner fra Statens Kunstfond og 125.000 kroner fra Odder Kommune. Mogens Gissel er autodidakt maler, oprindeligt reklametegner. Han debuterede i 1964 på Kunstnernes Efterårsudstilling og er medlem af Kunstnersamfundet og Corner. Mogens Gissel er tildelt Statens Kunstfonds livsvarige legat, og er bl.a. hædret med Eckersberg Medaljen.

Per Højholt, Silkeborg (1928-2004): Forfatteren bag gavlkunstværket "Skriften på væggen", 1982. Virtuos digter udi det absurde og komiske.

Raffineret sprogbehandling og huskes bl.a. for sin modernistiske showvirksomhed, grotesk originalitet og stor komik, eksempelvis "Gittes monologer".

Maleren **Poul Pedersen**, Paris (1933): "Skriften på væggen" er i praksis og rent kunstnerisk udført af Poul Pedersen. Navnene på gavlen er navnene på alle de børn, der i 1982 gik i børnehave i Odder Kommune. Poul Pedersen skabte et væld af værker, hvor han legende sammensatte rækken af tegn til tankevækkende konstellationer. Hvert enkelt bogstav er et tegn i sig selv, og i sin leg med at adskille dem og sammensætte dem på ny, udfolder Poul Pedersen bogstaverne som enkeltdele, der lystigt og i rig variation afslører sprogets nuancer.

"Bogstav-Poul" blev i 1960'erne en del af den legendariske Århus-avantgarde. I slutningen af 1970'erne fik Poul Pedersen til opgave at rekonstruere den russiske billedkunstner Malevich's arkitektoner for Centre Pompidou, og han har boet i Paris ligesiden. Poul Pedersen har modtaget Eckersberg Medaillen og flere andre hædersbevisninger.

VED RESTAURANT SKOVBAKKEN

Erik Nyholm: "Blå Bobler": Fem keramiske værker fornemt udført af keramikeren, der også har udført "Strømmen" på gavlen ved Raupachsgade. Oprindeligt var der 6 bobler, men en vinter blev den ene boble ramt af kælkende børn på bakken.

Steen Krarup Jensen, Fensten: Skulptur form af et stort agern med titlen "Frø i dag, Rødder i Morgen", 1994. Agernet symboliserer Odder Kommunes byvåben, som oprindeligt er inspireret af det store, gamle egetræ, Fr. 7's Eg, ved Horsens Landevej syd for byen. Med sin detaljerede og matematiske præcision er værket en virkelighedstro udgave af egetræets frugt, omend i forstørret udgave. Steen Krarup Jensen har også skabt "Trolden" ved rådhuset.

SKOVBAKKESKOLEN, HOLSTEINSGADE

Buller Hermansen, Dyngby (1945): "Livstræet". Ikon for skolen siden 2009 med 13 fugle. Et af landets fineste keramiske værker. Buller Hermansen er pottemager med eget værksted på Hesselgård i Dyngby. Hun har uddannet sig på forskellige keramikværksteder og lervarefabrikker bl.a. hos Gutte Eriksen, Erik Reiff og Felix Møhl. Hun er repræsenteret på mange museer, bl.a. Danmarks Keramikmuseum Clay, Tønder Kunstmuseum, Trapholt og Röhsska i Göteborg, ligesom hun har udsmykket mange institutioner og skoler. Buller Hermansen har ligeledes udført smukke keramikopgaver på Vestermarksskolen i Odder.

Aage Bruun Jespersen, Aarhus (1929-2001): "Bjørneunge". Aage Bruun Jespersen er en fremragende portrættør af dyr. Skolebørnene, især de mindste, slås om at få lov til at sidde på bjørneungen. Bruun Jespersen blev allerede under sin første Italiensrejse betaget af antikkens formsprog og samspil mellem detalje og helhed. I sine arbejder har han søgt at gengive en syntese af sine naturoplevelser, rensat for uvæsentlige enkeltheder. Materialet har fra begyndelsen været sten, trods uddannelsen som billedskærer. En vigtig del af kunstnerens værker udgøres af de mange legeskulpturer, som i form af dyrefigurer i forenkede, letopfattelige former er opstillet i skolegårde og på legepladser i Århus-området, oftest udført i granit med en grov overfladebehandling, som f.eks. flodhesteungen i Frederiksgade i Aarhus.

VESTERMARKSSKOLEN, VENNELUNDSVEJ

Gunhild Rudjord, glaskunstner født i Norge 1961: Keramisk værk. En del af Vestermarksskolens arkitektur er en farverig indgangsportal med skolerelaterede motiver, udsmykket af Gunhild Rudjord. Portalens to søjler har motiver fra natur og menneskeskabte kultur og man kan forundres over alt fra dinosaurer til kileskrift. Hendes formgivning og glasurer har afsæt i såvel Norsk som Dansk keramisk tradition. Hun har bl.a. arbejdet tæt sammen med internationale navne som Tal R og Bjørn Nørgaard. Hendes særlige kendetegner suveræne proportioner og balancerede dekorationer, der spænder fra det abstrakte til det ekspressivt figurative. Ofte med floraen og vilde landskaber som motivkreds.

ODDER MUSEUM, MØLLEVEJ

Anette Kappel Skovhus: Vielsesskulptur, som i 2021 foreslås flyttet, måske til ny, udvidet Rådhuspark.

BANEGÅRDSPLADSEN

Thomas Andersson, billedhugger, Mesing ved Skanderborg: "Mellemrejse", Huskestenen og Glemmestenen. 2019, bestilt af Odder Kommunes Kunststudvalg.

Thomas Andersson er grafiker, billedhugger, tingfinder, koncept- og installationskunstner. I mange år underviste han i skulptur på Århus Kunstakademi, indtil han for få år siden oprettede Skulpturskolen i Mesing, hvor han bor. På bronzestøberiet fremstilles kun unikaer. Menneskekroppen har altid interesseret ham, og uanset om han arbejder i sten, svejset jern, træ eller bronze, så evner han "at sætte strøm til kunsten". Han er uddannet på Grafisk Skole og Det Jyske Kunstakademi.

VITAPARK, VITAVEJ / RANDEVVEJ

Ole Grøn, Odder: "To på Tur" i parken. Rustik skulptur i jern med illustrationer (skåret ud med laser). Fortællinger fra hele kommunen. Den kendte naivistiske Odder-kunstner har her lavet et helt unikt værk, der fortæller historier om Odder og egnens store personligheder på en helt ny måde.

De mange fortællinger er indfanget i Ole Grøns tegninger til én sammenhængende billedskulptur. Det er sket i tæt samarbejde med Odder Museum og lokale borgere.

RANDEVVEJ VED VITAPARK

Morten Nielsen, Holte, stenhugger, billedkunstner, tegner og frihedskæmper (1920 – 1998): Skulpturen "Manden med lammet". 1869. Ved hovedindkørsel til det gamle sygehus står denne skulptur, en af byens offentligt ejede skulpturer.

Morten Nielsens billedkunst er blevet betegnet som "et kig ind i naturens forunderlige værksteder, hvor energi er opladet og formen spændt til bristepunktet – et eget intenst liv."

Tæt ved skulpturen står en mindesten (1882) over en populær sygehuslæge, M. A. Agier, fra taknemmelige medborgere, der beskriver ham som "De fattiges støtte og en trøster i mangt et sorgfuldt hjem".

KIRKECENTRET, KIRKESTIEN

Inge Hørup (1958), oprindelig lokal kunstner, nu bosat i Frankrig: Skulpturen "Liv". Inge Hørup er mest kendt som maler, men ved Kirkecentret i Odder har hun designet et geometrisk og religiøst udsagn, bøjet i bronzerør. Hans E. Boesen på Danfoss har valset rørene, mens vand- og gasmester Peter Larsen, Hou, fuldkommengjorde skulpturen og satte sit fingeraftryk, sine fingre på værket. Inge Hørup voksede op med malerkunsten som barn. Studerede på et tidspunkt religion samtidig med at hun malede som elev hos Ulrik Kvist. Hun arbejder primært med malerier, ofte med kvinder og/eller erotiske motiver, ofte med et anstrøg af humor

Hvis du har mulighed for at besøge Kirkecentret er der flere kunstværker af Mogens Zieler derinde.

ODDER KIRKEGAARD

På Odder Kirkegård finder man gravsteder for de lokale billedkunstnere Ulrik Kvist, Hans Løfgren og Janus la Cour.

Det har desværre ikke været muligt at få et større billede, da skulpturen pt. er under reparation.

AALYKKECENTRET

Erik Thommesen (1916-2008): Bronzeskulpturen, "Kvinde". 1985-1987. En af landets allerbedste bronzeskulpturer er placeret ud for Ålykkecentret, og den er udført af Erik Thommesen. Med titlen "Kvinde" skabte den stort røre. Prisen på cirka 400.000 kroner blev betalt af Statens Kunstfond. I al sin konstruktivistiske enkelhed er det en skulptur, som det tager tid at kende.

Nogle har påstået, at den ligner en fortøjningspæl, andre påskønner dens smukke krumninger og svungne former, ikke desto mindre har mange svært ved at se ligheden med en kvinde, men også denne skulptur er efterhånden blevet accepteret.

Erik Tommesen var medlem af Cobra gruppen fra 1948 til 1951. Hans skulpturer er hverken abstrakte eller modernistiske. På linje med som Willy Ørskov (ham med 3 skulpturer ved rådhuset) byggede Thommesen sit eget system op med udgangspunkt i skulpturens lodrette rejsning. Han vidste præcis hvilke materialer han skulle bruge til hvert sit udtryk.

Han var en af de sidste betydelige billedhuggere, der levede i tiden lige før minimalismen, og som stadig gav en skulptur betydning ved hjælp af orientering, vertikalitet og nuancerigdom.

BIBLIOTEKET, MEJERIVEJ 14

Ole Christensen, Bornholm, stenhugger (1932-2000): Stenskulpturen "Organisme", udlånt af Statens Kunstfond. 1990.

Den store stenskulptur hviler i den grad i sig selv. Med sin "sommerfuglelignende" vinge repræsenterer den både lethed og elegance trods sin massive vægt. Det var et rent held, at skulpturen endte i Odder. Fremtrædende medlemmerne af Odder Kunstforening, Jon Bahl og Agnes Slotsbo, besøgte den bornholmske kunstner netop da Statens Kunstfond havde købt skulpturen for

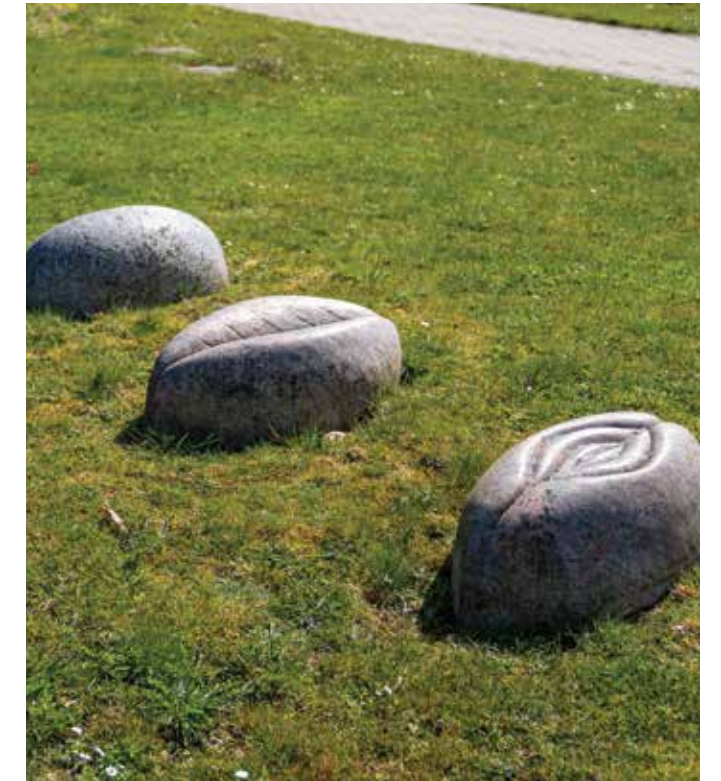
250.000 kroner. Ole mente nok, at Odder kunne få lov til at låne den. Tilbage i Odder kan det nok være, at de to kunstkere (begge blev markante formænd for kunstforeningen) fik travlt med at overtale kommunen til at søge om at låne værket på ubestemt tid. Det lykkedes.

Ole Christensen oprettede en skulpturpark på Bornholm. Han har efterladt et væld af skulpturer. Til trods for, at han ved sin karrierestart svor, at han aldrig ville producere noget, der var større, end han kunne have det bag på sin cykel. Om sin kunst sagde han, at han ikke vidste, det var ham, der bestemte over stenene, eller om stene bestemte over ham.

STENSLUNDCENTRET, STENSLUND 6

Faaborg-kunstneren **Keld Moseholm** (1936): Skulptur med små tykke, hårdtarbejdende bronzemænd, travlt optaget af aldeles nytteløst, men interessant arbejde. Skulpturen blev indviet samtidig med centret i 2000. Med de små tykke mennesker har Keld Moseholm skabt et unikt univers, der på én gang fascinerer ved sin mangfoldighed og fantasirigdom og samtidig fungerer som et spejl for den verden vi lever i til daglig. Keld Moseholm arbejder den naturalistiske skulptur, især kvindefiguren og børn. Siden begyndelsen af 1980'erne har han arbejdet med de små tykke mandstumlinger.

Frede Troelsen, selvlærd billedhugger (1936-2014): Tre mindre, men iøjnefaldende skulpturer, indviet i 1990. De vakte stor opstandelse og forargelse. Skulpturerne på plænerne ligner umiskendeligt kvindelige kønsorganer. De tre værker blev oprindeligt købt af forstanderen på plejehjemmet Birkebo til placering og berøring i sansehaven, men da forstanderen forlod hjemmet, ville efterfølgeren ikke kendes ved skulpturerne. De fulgte dog senere med til det nye plejecenter.

Flere værker, der er værd at se når du bevæger dig lidt uden for Odder midtby

ODDER HØJSKOLE

Gavlkunst, maleri/tegning i blåt af **Mogens Gissel**.

"Bunkerskulpturen", stedspecifik skulptur i beton, 2017 af **Esbén Klemann** (1972).

Kunstværk i træ udført 2016 af den brasilianske kunstner **Samuel Ferreira** over en halvt år som elev på højskolen.

SPEKTRUM, SPORTS- OG KULTURCENTER, PARKVEJ

Mogens Gissel: "Sort skulptur", Stor skulptur (2014) med et rødt S for Spektrum. Skulpturen er den første i en serie 8 (svarende til antal bogstaver i SPEKTRUM) på institutionens område.

Finn Have, billedkunstner (1952): Fuglebænken m.m., 2016. Medstifter af og medlem af den aarhusianske kunstnergruppe Labyrinth. Finn Have kommer vidt omkring og udstiller og arbejder også i Japan, Spanien, Irland og Litauen. Det var i mødet med Japan, at han fik mod og inspiration til at eksperimentere med maleriet bl.a. i forholdet mellem farve og sort-hvid, dag og nat, og han har udviklet sig til en moderne landskabsmaler, der både fastholder traditionen og samtidig formår at forny og forandre, så man oplever landskabet på en ny og meget intenst. Odder Gymnasium har en serie af hans malerier.

NØLEVVEJ, TÆT VED PARKVEJENS SKOLE

Midtpunktsstenen: Markering af landets midtpunkt. (Hvis man altså lige ser bort fra Bornholm). Dermed opstod Odder-sloganet "*Midt i landet, nær ved vandet*".

RUDE HAVVEJ, RENSEANLÆGGET

Kommuneingeniør **Knud H. Jensen**, Broager: Stor farverig keramikskulptur i sø: "En hale af fisk". NB: Skulpturen er i 2021 sat i depot med henblik på en ny placering i Odder. Knud H. Jensen har også udført en tilsvarende skulptur i en sø med springvand i sin hjemby, Broager på Als.

OPLANDSBYERNE

Odderkunstneren **Ole Grøn**: Ruststikke jernskulpturer /projekt "To på Tur". Rustikke jernskulpturer i oplandsbyerne Saksild, Norsminde, Hou, Gylling, Sondrup, Torrild, Ørting samt på øerne Tunø og Alrø. Skulpturerne skal ses i sammenhæng med kunstnerens meget store, rustikke skulptur i parken ved VitaPark. Alle skulpturer afspejler specifikke steder og historier i Odder Kommune.

Finn Have, billedkunstner (1952): Fuglebænken m.m., 2016.

Støttet af Odder Kommunes
Kulturpulje i samarbejde
med Odder Kulturforening